תורה אור

יכול שאני מרבה אפילו מנחה ת"ל כן תניא אידך יעשה אשה ריח ניחוח לה' שומע אני כל שעולה לאשים אפילו מנחה ת"ל כאשר תעשו כן יעשה מה אתם מיני דמים אף הם מיני דמים, אי מה אתם עולה ושלמים אף הם עולה ושלמים? ת"ל ככם א) כגר יהיה לכם הקשתיו ולא ב] *(לדבר אחר) לקרבנותיכם רבי אומר ככם כאבותיכם מה אבותיכם לא *נכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דם אף הם לא יכנסו לברית אלא במילה וטבילה והרצאת דמים, ג] להביא פרידה אחת א"א שלא מצינו בכל התורה כולה *לא אמרו קן אלא להקל עליו ולא והתניא והקריבו מה ת"ל לפי שנאמר בתורים *והקריב שומע אני האומר הרי עלי עולת העוף לא יפחות משני פרידין, ת"ל והקריבו ב) אפי' פרידה אחת? חובה מיהא לא אשכחן, והאיכא יולדת דמתיא בן יונה או תור לחטאת? משום דאיכא כבש בהדה. אמר מר *מה אבותיכם לא נכנסו לברית אלא כו' בשלמא מילה דכתיב כי מולים היו כל העם היוצאים" אי נמי מהכא ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי וגו' הרצאת דמים ד] דכתיב וישלח את נערי בני ישראל אלא טבילה מנלן? דכתיב ויקח משה ה] (חצי) הדם ויזרק על העם ג) ואין הזאה בלא טבילה ו] אלא מעתה האידנא דליכא קרבן לא נקבל גרים? אמר רב אחא בר יעקב וכי יגור אתכם גר ז] אשר בתוככם. ד) ת"ר גר בזמן הזה צריך שיפריש רובע לקינו אר"ש כבר נמנה עליו רבן יוחנן בן זכאי ובטלה מפני התקלה. אמר רב אידי בר גרשום אמר רב אדא בר אהבה הלכה כר"ש ואיכא דמתני לה על הדא דת"ר ח] גר תושב ט] מותר לעשות מלאכה בשבת לעצמו כישראל בחולו של מועד ר"ע אומר כישראל בי"ט ר' יוסי אומר גר תושב עושה י] בשבת לעצמו כישראל בחול יא] רשב"א אחד גר תושב ואחד [עובד כוכבים] עבד ואמה התושבים עושין מלאכה בשבת לעצמן כישראל בחול יב]: מתני' ה) אלו מביאין על הזדון כשוגג הבא על שפחה ונזיר שנטמא ושבועת העדות ושבועת הפקדון. *חמשה מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה ו) וחמשה מביאין קרבן עולה ויורד, אלו מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה הבא על שפחה ביאות הרבה ז) ונזיר שנטמא טומאות הרבה: גמ' הבא על השפחה מנלן דת"ר וכפר עליו הכהן באיל האשם יג] על חטאתו אשר חטא מלמד שמביא קרבן אחד על עבירות הרבה (באיל האשם) ונסלח לו מחטאתו אשר חטא ח) לעשות יד] ט) (שוגג כמזיד): נזיר שנטמא מנלן טו] (דכתיב) וכי ימות מת עליו בפתע פתאום פתע זה שוגג וכן הוא אומר אם בפתע בלא איבה הדפו פתאום זה אונס וכן הוא אומר ויאמר ה' פתאום אל משה טז] תניא אידך פתאום זה מזיד וכן הוא אומר ערום ראה רעה ונסתר ופתאים עברו ונענשו נכתוב קרא פתאום דמשמע שוגג ומשמע מזיד ומשמע אונס, יז] מזיד ואונס כדאמר, ומשמע נמי שוגג דכתיב פתי יאמין לכל דבר ולא נכתוב קרא פתע? אי כתב קרא פתאום יח] דמשמע שוגג ומשמע מזיד ומשמע אונס ה"א יט] כי מייתי קרבן בשוגג, מידי דהוי אתורה כולה, אבל אונס ומזיד אימא לא, כתב רחמנא פתע דשוגג הוא לגלויי עליה דפתאום דאונס ומזיד הוא דאפי' הכי חייב רחמנא: כ] שבועת העדות מנלן דת"ר כא] בכולן נאמר ונעלם כאן לא נאמר ונעלם לחייב על כב] י) (השוגג כמזיד): שבועת הפקדון מנלן יליף כ) תחטא תחטא משבועת העדות: חמשה מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה: קתני הבא על השפחה ביאות הרבה מנלן דת"ר וכפר עליו הכהן באיל האשם כב] על חטאתו אשר חטא מלמד שמביא קרבן אחד על עבירות הרבה כג] ל) (באיל האשם) ונסלח לו מחטאתו אשר חטא לעשות מזיד בשוגג והא קרא כי כתיב במזיד כתיב? אלא אימא לעשות שוגג כמזיד בעא מיניה רבי חנינא טירנאה מר' יוחנן כד] הבא על חמש שפחות חרופות בהעלם אחת מהו: חייב על כל אחת ואחת או אינו חייב אלא אחת? אמר ליה חייב על כל אחת ואחת, כה] מאי שנא מחמש העלמות בשפחה אחת? א"ל כו] (אין) שפחה אחת גופין מוחלקין, ה' שפחות גופין מוחלקין, ומנלן דגבי כז] (שפחה) גופין מוחלקין? אמר ליה לאו אמרת גבי עריות ואשה *לחלק על כל אשה ואשה, גבי שפחה נמי כתיב אשר ישכב את אשה שכבת זרע

תורה אור: במדבר טו · שם · שם · שם · ויקרא ה · שם · יחזקאל טז · שם · שמות כד · במדבר טו · ויקרא יט · שם · במדבר ו · שם · במדבר לה · שם יב · משלי כב · שם יד · ויקרא ה · ויקרא יט · שם · במדבר ו

א) [יבמות מו: מ"ש] ב) [נ"א לדורותיכם וגו'] ג) [ר"ה לא:] ד) [לקמן כה: ע"ש] ה) לעיל ג: ו) [נזיר יח:] ז) [ילקוט ליתא] ח) [ע' תוס' ד"ה בפסחים לג: ד"ה מעילה] ט) [נ"א מזיד כשוגג וכ"ה גמ' בילקוט וע' לקמן בסמוך] י) [ע' תוס' פסחים לג: שכניתו נקטיה] כ) שבועות כה: לה: לה' ל) [נ"א המזיד כשוגג] מ) [כותה לג' שבועות לד'] נ) [ילקוט ליתא]

רש"י

לכם הקשתיו · במקצת ולא כל קרבנותיכם ומיהו עולה מסתבר דמכשרא דעולה כליל : מילה וטבילה והרצאת דמים · מפרש לקמן : והקריבו · גבי עולת העוף דנדבה בעיקרא : והקריב · משמע קרבן שלם : כל העם היוצאים · בשעת יציאתן מלו : בדמיך · דם פסח ודם מילה : הרצאת דמים · זריקת דמים על המזבח : וכי יגור אתכם גר וגו' לדורותיכם · אע"ג דליכא מקדש : צריך שיפריש רובע דינר לקינו · דלכשיבנה בית המקדש יביא קן דאמרי' לעיל דצריך קרבן וקרבן בפחות מרובע לא אפשר כט] להפרים דאין מלוי קן בפחות מרובע כדאמרינן במתני' ועמדו קינין ברבעתים אבל פחות לא אפשר : מפני התקלה · שלא יהנה ממנו : גר תושב · שקבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים כגון נעמן : עושה מלאכה בשבת לעצמו · בדבר האבד כישראל בחולו של מועד : כישראל בי"ט · אוכל נפש : כט] מתני' שבועת העדות · קרבן עולה ויורד : שבועת הפקדון · אשם : גמ' (א) מדמצי למיכתב על חטאתו ולישתוק וכתיב על חטאתו אשר חטא לאתויי חטאים הרבה: ונסלח לו מחטאתו אשר חטא · להכי הדר כתיב תו ב' זימני חטא בר מב' זימני קמאי, לעשות מזיד כשוגג : ויאמר ה' פתאום · בע"כ ילאו שלא נתן ע"פ הדיבור : ופתאים עברו ונענשו · היינו מזיד דאין עונש אלא על המזיד : פ"א · אע"ג דפתאום דעלמא משמע אונס ושוגג ומזיד, פתאום דהכא ודאי מדמייתי קרבן עלה ש"מ דשוגג הוא, מידי דהוה אכל התורה דרוב קרבנות על השגגה הן באין, להכי כתיב פתע דהוי שוגג לגלות ל] עליה דפתאום : בכולן · בכל המביאין עולה ויורד שבאותה פרשה כגון מטמא מקדש ושבועת בטוי דכתיבי בהו שבועת העדות : לעשות מזיד כשוגג, והא עיקר קרא במזיד כתיב · דכתיב (ויקרא יט) בקורת תהיה והיינו מלקות ואין מלקות אלא במזיד, ועליה קאמר והביא את אשמו ותו למה לי ונסלח לו מחטאתו לרבות מזיד : אלא אימא לעשות שוגג כמזיד · דמהו דתימא דוקא אמזיד מביא ולא אשוגג קא משמע לן ונסלח לו מחטאתו אשר חטא דלהכי כתיב חטא ארבע זימני - תרי למילף קרבן אחד על עבירות הרבה, ותרי לעשות שוגג כמזיד : בהעלם אחת · כלומר קודם שילקה ויביא קרבן על זו חזר ובעל זו : לאו אמרת גבי עריות · בפ"ק (לעיל ב:) ואל אשה לחלק על כל אשה ואשה כו' :

נזירות

תוספות

יכול שאני מרבה אפי' מנחה · לא] פירוש מנחת נסכים שהיא כולה לאישים : ת"ל ככם כגר · הוי למימר כדלעיל השתא לעוף איתרבאי לב] : דכתיב כי מולים היו כל העם · פירוש שמלו עצמם ביציאתם ממצרים ואע"פ שאותן שהיו נימולים בימי אבותם לא מלו אותם ביציאת מצרים לג] מ"מ מעיקרא כשמלו עצמן מלו ליכנס בברית המקום וליבדל משאר אומות וגם כי עתה טבלו : וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עולות · ואע"ג דפליגי התם בפרק *פרת חטאת (זבחים קטו) איכא דאמרי עולה ראייה הואי ואיכא דאמרי עולת תמיד [הואי] י"ל שהקריבו הרבה עולות : לד] (לעיל · גבי) גר תושב עושה מלאכה לעצמו · מכאן קשה לפ"ה דפרק החולץ (יבמות מח:) דקאמר וינפש בן אמתך והגר זה גר תושב פי' בקונט' שקיבל עליו שלא לעבוד עבודת כוכבים ומחלל שבת כעובד כוכבים והכא קאמר גר תושב עושה מלאכה לכן י"ל דההיא מיירי לענין שלא לעשות מלאכה עבור רבו אבל לעצמו שרי (פסק) מכאן פסק ר"י שמותר להניח לעובד כוכבים לעשות מלאכתו בשבת בבית ישראל עבור עצמו לה] :

והוא

תוספות ויזרוק על העם · שחטו עולות הרבה ושלמים הרבה שהספיק דמם לזרוק על כל אחד מישראל : ואין הזאה בלא טבילה · להביא גר שבא בזמן הזה להתגייר צריך טבילה : צריך שיפריש רובע כו' · לא דמי לזבה ויולדת דלא מפרשי משום דקרבן שלהם להכשירן בקדשים אבל גר מביא קרבן להתירו בקהל : כישראל בי"ט · דנפישה בעלמא כתיב ביה ולא שביתה : הלכה כר"ש · דאמר גר ועבד ואמה התושבים עושין מלאכה לעצמן כישראל בחול ודוקא לעצמן ולא לאחרים : ה"א כי מייתי קרבן בשוגג כו' · תימה א"כ לכתוב קרא בשוגג :

עין משפט נר מצוה

יא א מיי' פי"ג מהל' איסורי ביאה הל' ה:

יב ב מיי' פי"ד מהל' מעה"ק הלכה ב ופס"ו הלכה ג :

יג ג מיי' פ"י מהל' ע"ז הלכה ו :

יד ד מיי' פ"ט מהל' שגגות הלכה א :

טו ה מיי' פ"י מהל' שגגות הלכה א :

לא נמצא שם שום פלוגתא בזה אך כתוב ג' ד' י' פלוגתא דב"ש וב"ה וע' בכס"מ שכתב בנ"ע

טז ו מיי' שם פ"ה הל"ה:

יז ז מיי' ג"ז מהלכות נזיר הלכה טו :

יח ח מיי' שם הל' ג :

יט ט מיי' פ"א מהל' שבועות הלכה יב :

כ י מיי' פ"ט מהלכות שגגות הלכה ו :

כא כ מיי' שם הל' ה :

כב ל מיי' שם פ"ט הלכה ג :

מסורת הש"ס

[ילקוט ליתא]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שבועת יכו' אשם כס"ד ואח"כ ג"ס אשר חטא מדמלי למכתב :

*סוגריים לשם דילוג-קושית הגמ' דמוכיח אחריהם היא על הא דקתני בברייתא לפניהם

רבינו גרשום

עצמה קסבר מגדף היינו מברך את השם כלומר שפושט יד וכופר בעיקר גוף קערה ולא חיסרה קסבר מגדף היינו עובד עבודת כוכבים משום לע"ז נידף קערה שכפר בעיקר ולא חיסרה שלא פשט ידו בשם הקדש : המפלת כמין בהמה חיה ועוף שנאמר בהן יצירה כמו באדם : המפלת סנדל · ולד שנתקלקלה צורתו ושפיר מרוקם כדאמר במס' נדה תחלת בריתו מראשו כ' עיניו כב' פיפי זבוב : או שליא · דאין שליא בלא ולד אלא שנימוח: והיוצא מדופן שהוציא החיה אברים אברים : מאי וכן שפחה פשיטא דהא איתרבי : הני מילי בדבר ששוה בין באיש בין באשה · כגון עשה שלא הזמן גרמא : ואין ידוע מה הפילה · אם נפל הפילה או רוח הפילה : אחת מסין פטור · כהללו דאמר לקטיה שפיר מלא מים וכו' ואין ידוע איזו ילדה מין פטור : מביאות · אינו נאכל אלא ישרף או יקבר : א"ר יוסי אימתי אינו נאכל בזמן שהלכו זו למזרח או למערב דאינן יכול להתנות אבל אם היו שתיהן עומדות כאן מביאות קרבן ונאכל דמתנו כל אחת אומרת לחברתה אם אני הפלתי מין פטור ואת מין חייב יהא חלקי נתון לך הלכך מביאין ונאכל : חד קרבן קנין וודאי חד קרבן דלעולה מייתי ודאי בלא תנאי משום דעולה דורון בעלמא הוא : וחטאת העוף שנאכל לכהנים מייתו בספק ומתנין : ומי אית ליה לר' יוסי תנאיה · והא תנן בהא מסכת בפרק דם שחיטה בחתיכה של חלב וחתיכה של חולין ר' שמעון אומר שניהן מביאין חטאת כו' : מודה ר' יוסי במחוסר כפרה · כגון מתניתי' דיולדת דהיינו מחוסר כפרה דמתיין ומתנין : מ"ש התם · בחתיכה של חלב וחתיכה שומן של חולין מ"ש דר' יוסי דאין מביאין חטאת אחת דהתם בעי ידיעה כו' : כדקתני סיפא בהדיא מתני' דדם שחיטה ר' יוסי אומר כל חטאת כו' : מלא גננים · נותים בלא צורה : המפלת ליום ארבעים לעיבורה שאין הולד נוצר אלא לסוף מ"א יום : ויצא דופן · כגון שנגסמו כותלי בית הרחם ואח"כ יצא : תלד יתירא הוא לרבות לידה אחרת : ממקום שמורעת' דרך רחם ממש : לאור ליל שמונים ואחד · בימי טהרה דיולדת נקבה מיירי : בית שמאי פוטרין אותה מקרבן שני דקסברי הואיל ולא הפילה בשעה שראויה להביא קרבן על הלידה הראשונה נפטרת בקרבן ראשון : וב"ה מחייבין' כדמפרש טעמא אם שוה לו ליל פ"א ליום פ"א לטומאה דלדברי הכל צריכה למנות ימי טומאה וימי טהרה אחרים לא ישוה לו לילה ליום נמי לחייבו קרבן שני: שחל להיות בשבת יוכיח · שלא יצא בשעה שראויה להביא בה קרבן דאין קרבן יחיד דוחה שבת וחייב בקרבן : הדמים שאתם אומרים אם שוה לו לטומאה אינן מוכיחין שהמפלת בתוך מלאות דמיה טמאין דצריכה להשלים ימי טומאה של מפלת לאחר פ' ופטור מן הקרבן הואיל ותוך מלאות הפילה: א) הרי הוא אומר או לבת · דיתירא הוא דיכול למימר ובמלאת ימי טהרה תביא כבש אלא להכי כתיב לרבות אור פ"א לקרבן : הוה שכיח · שהיה תלמידו : שבקיה · לבר קפרא ואתא ולמד מר' חייא שהיה גדול מן בר קפרא : פגע ביה · בר קפרא בר' אושעיא : בעא מיניה · ר' אושעיא זב שראה ג' ראיות בליל שמיני בסוף ימי ספרו שביום שמיני צריך להביא קרבן על זבות ראשון ועכשיו שראה בליל שמיני ג' ראיות דמחייב קרבן אחר הוא מה בית הלל אומרים בדבר זה כו' : דקא מיתרי קראי או לבת כדאמר' לא הדר ליה ר' אושעיא כלום מפני שצער היה לו שקרא לר' חייא רבו עייה בלשון גנאי ובבלאי שר' חייא עלה מבבל ולא רצה לקרותו בשמו : א"ל · ר' אושעיא בר קפרא צריכים אנו לדבר עייה שאתה מגנת לפי שהוא יודע להשיב ולא אתה: נחזור על הראשונות דברים ששאלו · כלומר היינו כגון אמר מר הרי הוא אומר כו' : דמחייבי דכתיב או לבת לא דכולי עלמא סברי דלילה מחוסר זמן ואית להו או לבת לרבות אור פ"א והא דתניא פ"א ולא צריך קרא : והא דתניא אין מביא דקסבר לילה מחוסר זמן · והכא במפלת לאור פ"א היינו טעמא נמי דמפלת לאור מביא בזב בעל שתי ראיות דחזא מעיקרא קודם ספרו וכי הדר וחזא בלילי שמיני שלש כיון דלילה מחוסר זמן מצטרפי הני שלש בהדין תרין קמאי וכטומאה חדא אריכתא דמיא ומייתי קרבן הד : והא דתניא אין מביא בזב בעל שלש ראיות · הוה מעיקרא דהא איחייב לוה בקרבן והשתא לא איצטריך לאיצטרופי הנך בתראי לקמאי וכיון דבטעת דחזא בתראי מחוסר זמן הוא אינו מביא אלא קרבן אחד : בזב בעל ב' ראיות מעיקרא פשיטא דמביא דמצטרפין : הא קמ"ל דוקא · דמצטרפין דראה בלילי שמיני דכבר חוץ לימי ספרו הוא והיינו טעמא דמצטרפין דלילה מחוסר זמן : אבל הוא כיטמא דשביעי בתוך ימי ספרו לא מצטרפין ולא מייתי:דקסבר כל ראיה שהיא סותרת חשבון ימי טהרתו אינה מצטרף להביא לידי קרבן דאמרינן התם(דחילא)[דחזא]בשביעי אינה סותרת אלא יומה ויוסיף יום אחד כנגדו:וליתניה להא גבי חמשה מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה כלומר האי נמי מביא קרבן אחד על זיבות הרבה: לא פסיקא · ליה הא למיתני דהא אמ"ד יוחנן ראה אחת בלילה בליל יום שמיני ושתים בשמיני מביא שני קרבן כיון דרובא חזא בשעה שראוי להביא קרבן : תדע · דמצטרפי אחת בליל

א) ע"כ שייך לדף ז' ע"ב

שיטה מקובצת

א] ככם יעי' תוס' מנחות (דף סג ע"ב):ב] תיבות לדבר אחר נמחק : ג] דמים ס"י אי מה אבותיכם בדם עולת וזבחים שלמים אף הם כו' ת"ל ועשה אשה ריח ניחוח לה' אמרת צא וראה דמה מין דמים שכולה עולה לאישים ואין לך הימנו יותר אי אתה מוצא אלא עולת העוף ע"כ : ד] עי' בחדושין : ה] משה את הדם תיבת חצי נמחק : ו] טבילה · גליון בלא טבילה לפניה כדי לקבל ההזאה · תוס' : ז] גר או אשר בתוככם לדורותיכם כתיב : ח] דת"ר גר תושב שקבל עליו ז' מצות ולא שבת ס"ס החמירו בו שלא יעשה מלאכה לאחרים אלא לעצמו כדמפרש הכא למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה · תוס' : ט] תושב עושה מלאכה תיבות מותר לעשות נמחק : י] עושה מלאכה בשבת:יא] עי' בחדושין: יב] בחול אמר רב אידי בר נחמן אמר רב אדא בר אהבה הלכה כר"ש: יג] האשם לפני ה' על: יד] לעשות מזיד כשוגג: טו] מנ"ל דת"ר וכי תיבת דכתיב נמחק : טז] משה ואל אהרן תניא : יז] אונס אונס ומזיד כדאמר : יח] פתאום אף על גב דמשמע : יט] כ] עי' בחדושין : כא] על המזיד כשוגג : כב] האשם לפני ה' על: כג] הרבה ונסלח תיבות באיל האשם נמחק : כד] הבא על חמש שפחות חרופות בהעלם אחת מהו חשתא לא משמע ליה דגופין מחולקין בשפחה חרופה והו"ע אי א) גופין לאו מחולקין תבעי ליה בחמש העלמות דהא פשיטא דבשפחה אחת בחמש העלמות דלא מחייב אלא אחת · תוס' : כה] עי' בחדושין : כו] א"ל שפחה אחת אין גופין : כז] דגבי שפחות גופין אות ה' נמחק : כח] תיבת להפריש נמחק : כט] נפש הס"ד ומה"ד עבד ואמה התושבים כגון לקח עבד ופסק עמו שלא למול או שכירין בעלמא שלא קבלו עליהם שום דבר הס"ד ומה"ד מתני' : ל] לגלות על פתאום הס"ד : לא] מנחה אומר ר"י היינו מנחת נסכים שאינה נקמצת וכולה לאישים דאי במנחת נדבה הרי היא נקמצת ושיריה נאכלת לכהנים הס"ד : לב] איתרבאי לעולת בהמה לא כ"ש : לג] מצרים הרא"ש מ"מ גם מתחילה נימולו להכנס בברית המקום אשר כרת את אברהם וביציאת מצרים הוסיפו טבילה(והמציאות) [והרצאת]דמים · ע"כ : לד] תיבות לעיל גבי נמחק : לה] עצמו ואין לחוש דהכא פסק דהלכה כר"ש :

א) אולי צ"ל אי נמי תבעי ליה אי גופין מחלקין בחמש וכו'

נושא
הבאות עוף א' כקרבן

נושא/מבנה
גירות של עם ישראל ביציאת מצרים על ידי:
1-מילה
2-הרצאת דמים
3-טבילה

נושא
הבאת הקרבן על הזדון כשוגג

מבנה ⌂ "מנלן"
מקורות לדוגמאות שבמשנה לגבי זדון כשוגג

*הסוגריים מראים ניכוז הדיקי הוא מהסיסא

*סוגריים לשם דילוג להקל על הקריאה

נושא כללי
קרבן א' על עבירות הרבה

*הסוגריים באים ללמד דדיקו סיבת הבאות ברייתא זו מתוך הקושיא

נושא
א) הבא על ה' שפחות בהעלם א'
ב) ה' העלמות בשפחה אחת

גליון הש"ס גמ' פתאום זה מזיד · ע' פסחים לג ע"ב תד"ה מעילה :

והיא שפחה "לחלק על כל שפחה ושפחה: א] נזיר שנטמא טומאות הרבה: מאן תנא? אמר רב חסדא *רבי יוסי בר' יהודה היא דאמר נזירות דטהרה משביעי הוא דחיילא עליה, ומשכחת לה כגון שנטמא בשביעי ב] וחזר ונטמא בשביעי, וכיון דלא יצא שעה הראויה להקריב בה קרבן אינו חייב אלא קרבן אחד. דאי רבי, כיון דאמר רבי *נזירות דטהרה עד שמיני לא חיילא עליה: אי דנטמא בשביעי וחזר ונטמא בשביעי כולה טומאה אריכתא היא. ג] אי דנטמא בשמיני וחזר ונטמא בשמיני כיון דיצאת שעה שראוייה להקריב ד] קרבן מחייב על כל אחת ואחת. אלא ה] ש"מ ר' יוסי ברבי יהודה. *(ומאי דרבי יוסי) בר' יהודה דתניא* "וקדש את ראשו ביום ההוא" ביום הבאת קרבנותיו דברי רבי, ר"י בר' יהודה אומר ביום תגלחתו: **מתני'** המקנא לאשתו ע"י אנשים הרבה ו] ומצורע שנתנגע נגעים הרבה, ז] הביא ציפרין ונתנגע לא עלו לו עד שיביא חטאתו. רבי יהודה אומר עד שיביא אשמו: **גמ'** מנלן? דכתיב "זאת תורת הקנאות" ח] תורה אחת לקנויין הרבה: מצורע שנתנגע נגעים הרבה כו': מנלן? דכתיב "זאת תורת המצורע" תורה אחת למצורעים הרבה: הביא ציפרין ונתנגע לא עלו לו עד שיביא חטאתו רבי יהודה אומר עד שיביא אשמו: ט] והאמרת אין מביא אלא קרבן אחד? חסורי מחסרא והכי קתני: הביא ציפרין ונתנגע י] אין מביא אלא קרבן אחד, ולאקבועי בעניות ובעשירות לא מיקבע עד שיביא חטאת יא] רבי יהודה אומר עד שיביא אשמו. תנן התם מצורע יב] (שהביא אשמו) והעשיר הכל הולך אחר חטאת דברי ר"ש, רבי יהודה אומר הכל הולך אחר אשם. תניא ר"א בן יעקב אומר הכל הולך אחר ציפרין. אמר רב יהודה אמר רב שלשתן מקרא אחד דרשו "אשר לא תשיג ידו בטהרתו": ר"ש סבר דבר המכפרו, ר' יהודה סבר דבר המכשירו, ר' אליעזר בן יעקב יג] אומר דבר הגורם לו טהרה ומאי נינהו ציפרין: **מתני'** האשה יד] שילדה ולדות הרבה טו] הפילה בתוך שמונים נקבה חזרה והפילה בתוך שמונים נקבה, והמפלת תאומים, ר' יהודה אומר מביאה על הראשון ואינה מביאה על השניה, מביאה על השלישי ואינה מביאה על הרביעי: **גמ'** מנלן? דתני תנא קמיה דרב ששת "זאת תורת היולדת לזכר ולנקבה" מלמד שמביאה קרבן אחד על ולדות הרבה. יכול אף על הלידה ועל הזיבה? ת"ל "זאת". טז] קתני יז] יכול על הלידה ועל הזיבה אינה מביאה אלא קרבן אחד? אלא מעתה אכלה יח] דם וילדה ה"נ דאין מביאה אלא קרבן אחד? אימא הכי: יכול יט] על הלידה שלפני מלאת ועל הלידה שלאחר מלאת? כ] ת"ל "זאת": הפילה בתוך שמונים כו': כשתמצי לומר לדברי ר' יהודה ולד ראשון גורם ומולד ראשון מונה, לדברי חכמים ולד שני גורם ומולד שני מונה. "כשתמצי לומר" פשיטא? כא] הכי איתא: מפלת תאומים איצטריך ליה, ס"ד אמינא במפלת התאומים מודה רבי יהודה לרבנן, קמ"ל. כב] איבעיא להו

תורה אור

במדבר ו

ויקרא יד

ויקרא יב

ה) ערכין יז: נדה ע' נגעים פי"ד מי"א ב) [ערכין יז:] ג) [נ"ל הפילה וכ"ה במשנה שבמשניות] ד) [נדה מ']

בטומאה

נזירות טהרה משביעי הויא · הלכך כי נטמא תרי זימני בשביעי הוו להו טומאות הרבה דהא אתחלא נזירות דטהרה ולענין קרבן לא מחייב אלא אחד דלא יצא אדם זה לשעה כג] ראויה לקרבן: **וקידש את ראשו** · שנזירות טהרה חלה עליו · יום תגלחתו כו': **מתני' המקנא לאשתו כו'** · מביא מנחת שעורים אחד על כולן כשהוא משקה: **שנתנגע נגעים הרבה** · כגון שספר שבעה ולא הספיק להביא קרבנותיו עד שנתנגע וכן שניה וכן שלישית: **הביא צפרין** · אותן שתי צפרין חיות אחת לשחיטה ואחת לשילוח ולא קרבן מיניהו: **לא עלו לו** · קס"ד דהאי לא עלו לו משמע שצריך לחזור ולהביא לבסוף שתי צפרין לכל נגע ונגע עד שיביא חטאת אבל הביא צפרין וחטאתו ונתנגע אין צריך להביא לכשיטהר על נגע ראשון: **גמ' והאמרת אינו מביא אלא קרבן אחד** · על נגעים הרבה אלמא חד נגעא אריכתא היא ואמאי מחייבת ליה לאתויי צפרים אכל נגע: **ולאקבועים בעניות כו'** · וה"ק ולא עלו הצפרין ליקבע בעניות ובעשירות דאם היה עני בשעת הבאת צפרין והעשיר צריך להביא קרבן עשיר ואם היה עשיר והעני מביא עני בדלות עד שיביא חטאתו דבתר חטאת אזליק בין בעניות בין בעשירות: **אשר לא תשיג ידו בטהרתו** · יביא בעניות אע"פ שהעשיר: **ר"ש סבר** · האי "טהרתו" היינו דבר המכפר חטאו דעל ז' דברים נגעים באין במסכת ערכין (דף טז.): **דבר המכשירו** · אשם שמדמו נותנין על בהונותיו מכשירו בקדשים: **צפרין** · גורמין לו תחלת טהרתו שמדם הצפור מזין עליו: **מתני' המפלת ולדות ולדות** · וקא מפרש כיצד כגון שהפילה לתוך פ' של נקבה וכו' כגון שטבלה לאחר שבועיים כד] דטומאה ושמשה ונתעברה והפילה נקבה לאחר מ' של יצירת הולד דהיינו כ"ד ללידה ראשונה וחזרה והפילה לסוף כ"ד של כה] ולהכי נקט נקבה דבזכרים ליכא למימר הכי דאי הפילה בתוך מ' דזכר מיא בעלמא הוא האי שני דאין הולד נוצר עד יום מ': **והמפלת תאומים** · אפילו זכרים כגון שנתעברה ג' והפילה אחד לאחר מ' והשני נשהה ויצא בתוך ימי טוהר הראשון והשלישי בתוך ימי טוהר דשני כו] (א) מביאה קרבן אחד על האחרון ופטורה: **ר' יהודה** פליג בין תולדות בין תאומין ואמר מביאה קרבן אחד על הולד הראשון ולא על השני מפני שנולד בתוך מלאת של ראשון ומביאה על השלישי משום דהוא לא נולד תוך מלאת כז] דלא חשביה מלאת לשני דכמאן דליתיה דמי הואיל ונולד תוך מלאת של ראשון ושלישי הוי תחילת לידה ואינה מביאה קרבן על הרביעי הואיל ונולד תוך כח] (מ') מלאת של שלישי אבל שלישי לא נולד תוך מלאה דראשון דהא עברו ימי טומאה דראשון א) (ולידת שני וטומאתו ולידת שלישי) דהוי ספי מפ' לראשון וגבי תאומים נמי דקפליג ר' יהודה כגון שנולד שלישי לאחר מלאת דראשון ועל מלאת דשני לא איכפת לו דכמאן דליתיה דמי: **גמ'** כל היכא דכתיב "תורת" משמע רבים: **יכול על הלידה ועל הזיבה** · קרבן אחד כגון שראתה ג' ימים בימי זיבה והפסיקה רביעי וילדה בחמישי הרי זו יולדת בזוב כדאמרי' בנדה (דף ע:) דבעי שתפסוק מן הזוב סמוך ללידה ואם לא פסקה ולאי דם מחמת הולד והיינו יולדת בזוב: **אלא מעתה** · מהיכא תיסק דעתיה דעל הלידה ועל הזיבה קרבן אחד דאיצטריך קרא למעוטי הא ודאי אכלה חלב וילדה מי סלקא אדעתין דמביאה קרבן אחד על הלידה ועל החלב וגבי זיבה נמי מה ענינה אצל לידה: **זאת** · משמע על לידה אחת מביאה כט] [קרבן אחד על ולדות הרבה], הא אחר מלאה חייב על כל אחת ואחת: **לדברי ר' יהודה** · מדלא חשיב מלאת לשני ש"מ ולד ראשון גורם לקרבן ומולד ראשון מונה פ' יום הילכך שלישי, שנולד אחר מלאה דראשון, ולד מעליא הוא לקרבן: **לדברי חכמים** · דלא מחייבי אלא חד אבתרא מחייבי ליה, דסבירא להו ולד שני כלומר אחרון גורם לקרבן, וראשון דלא מטו ימי טוהר דליה לית ליה קרבן ומשני מונין מלאת עד שלישי ומשלישי עד רביעי ולא ב) ל]מטמאת מלאה אלא עד בתרא: **פשיטא דהכי איתא** · דהאי לאו הכי מאי טעמייהו: **מפלת תאומים איצטריכא ליה** · משום מפלת התאומים איצטריך ליה הכא לאשמועינן דבמפלת התאומים נמי פליג רבי יהודה דמהו דתימא בהתאומים מודה דהדא לידה אריכתא היא הואיל ועיבורן כאחת לא] והוה ליה כמי מלאת לשני, ושלישי לאו בר קרבן הוא:

בטומאה

א) רש"ל מ"ז וכ"א בס' קרבן אהרן וילירתן שני דהוו כ"ד מטומאתו וילירתו של ג' דהוו כ"ד אחריו והוו ק"ד לראשון ע"ש דף קג ב) נ"א מקרי

והיא שפחה לחלק על כל שפחה ושפחה · תימה דהכא בעינא לחלק אע"ג דגופין מוחלקין והתם פרק אותו ואת בנו (חולין פב:) לא תשחטו ביום אחד משמע דפשיטא דחייב גבי שחטה ואח"כ שחט בניה משום דגופין מוחלקין אע"ג דליכא קרא וכן לקמן בפרק אמרו לו (דף יד) דאמרי שבתות כי גופין דמיין:

תורה אחת למצורעים הרבה · ובתורת כהנים מפיק ליה מדכתיב וכבשה אחת מלמד שמביא אחת על נגעים הרבה ומזאת תהיה תורת דרים תורה אחת לכל מצורעין לפי שמצינו שחלק הכתוב בטומאותיהם ובטשותיהם: **מפלת** תאומים אילטריכא ליה · סד"א במפלת תאומים מודה רבי יהודה לרבנן וקשה דא"כ מפלת תאומי' למאן קתני לה אי רבנן פשיטא[לג] ואי לר' יהודה הא מודה לרבנן ל"ע:

תוספות תורה אחת לקינויין הרבה · תימה דבסוטה אמרינן לרבנן אין אשה שותה ושונה ולר' יהודה באיש אחד ושני בועלים אינה שונה וכיון דאינה שונה למאי אילטריך דלא מייתי אלא קרבן אחד:

כג א מיי' פ"ו מהלכות נזירות הלכה ז:

כד ב מיי' פ"ד מהלכות סוטה הלכה יח:

כה ג ד מיי' פ"ה מהל' מחוסרי כפרה הלכה ח:

כו ה ו מיי' שם הל"ט:

כז ז ח מיי' פ"א מהל' מחוסרי כפרה הלכה ח:

[לעיל ה: נזיר יח:]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והמפלת וכו' ימי טוהר דשני על כל אלו מביאה קרבן:

[נ"ל היא מאי ר' יוסי]

[לעיל כ:]

שיטה מקובצת

א] נזיר שנטמא טומאות הרבה פי' הקונטרס הא דלא צריך קרא לומר דחייב קרבן אחת על עבירות הרבה בנזיר כמו דצריך במצורע וביולדות ובשפחה ובסקנא משום דמסברא נפקא דאי נטמא בשביעי וחזר ונטמא בשביעי בין לר' ובין לר' יוסי בר' יהודה אינו חייב אלא קרבן אחד דהא דצריך קרא גבי יולדת דפטורה בקרבן אחד תוך מלאת היינו משום דאלידה קפיד רחמנא אבל גבי נזיר לא צריך קרא דכיון דנטמא בשביעי וחזר ונטמא בשביעי כולה טומאה אריכתא היא כיון דלא יצא לשעה הראויה להביא קרבן כדמפרש תלמודא·תוס': ב] עי' בחדושין: ג] אי דנטמא בשמיני פשיטא דחייב על כל אחת ואחת ואע"ג דצריך קרא דוזאת לחלק בין לפני מלאת בין לאחר מלאת גבי יולדת שאני התם משום דכתיב תורת וסד"א דפטור בקרבן אחד אף לאחר מלאת כדאשכחן במצורע הביא ציפרין ונתנגע דפטור באלו ציפרין משמע אפילו בשמיני · תוס': ד] להקריב בה קרבן: ה] אלא לאו ש"מ ר' יוסי ברבי יהודה היא ומאי רבי ומאי ר' יוסי אות ד' נמחק: ו] ומצורע שנתנגע כו' פי' כגון הביא ציפרין ונתנגע כו' כדמפרש דבלאו הכי לא מצינו למימר דכולה נגע אריכתא היא ובגמרא פריך רישא אסיפא דקתני לא עלו דמשמע דבתר שיתרפא מן האחרונה יצטרך להביא ציפרין כי אינו עולה אחת על כולן · תוס': ז] מתיבת הביא עד סוף המשנה נמחק: ח] תורה אחת לקינויין הרבה צ"ע דנזיר מנ"ל דאינו מביא אלא קרבן אחד על טומאות הרבה ושמא מדכתיב וזאת תורת הנזיר אבל קשה א) למה לא פירש התלמוד · תוס' הרא"ש ז"ל: ט] אשמו גמ' והאמרת: י] ונתנגע הביא ציפרין ונתנגע אין: יא] חטאת ורבי יהודה: יב] מצורע שהביא קרבנו העשיר תיבות שהביא אשמו נמחק: יג] יעקב סבר דבר תיבת אומר נמחק: יד] עי' הל': טו] הפילה בתוך אות ו' נמחק: טז] עי' בחדושין: יז] יכול אף על תיבות אינה מביאה אלא קרבן: יח] אכלה חלב וילדה אכלה דם: יט] יכול אף על: כ] מלאת ל"א יכול על הזיבה שלפני מלאת שלאחר מלאת על הלידה שלפני מלאת ועל הלידה שלאחר מלאת כו': כא] דהכי איתא: כב] ראשון: כג] לשעה הראויה לקרבן: כד] דנקבה ושמשה תיבת דטומאה נמחק: כה] זו אע"פ שהיא ראשון ולהכי: כו] דשני אין מביאה רק קרבן: כז] מלאת דראשון דלא: כח] תיבת מ' נמחק: כט] אחת על שתי לידות חייב על תיבות הא אחר מלאת ל"ש: ל] ולא מניא מלאת תיבת מטמא נמחק: לא] אע"ג דאית ליה נמי מלאת לשלישי תיבת לשני ואות ו' מתיבת שלישי הקיף וכתב כך נ"ל: לב] דהשתא מעוברת וחזרה ונתעברה ואמרי רבנן מביא קרבן אחד על כולן יולדת תאומים מבעיא וי"ל דמדבר מועט הוא עושה סד"א:

א) ועי' לעיל באות א' בשם התוס' דיבמו' קכ"א א ·

רבינו גרשום

בלילה ושתים ביום ומביא דהא ראייה ראשונה של זב אם לא ראה שוב אותה ראייה אחת דינה כשכבת זרע בעלמא וכבעל קרי דאין לה אלא טומאת ערב בלבד: ואילו הוא עוד תרתי מצטרפי לקרבן: מאי אריא · לא מצי יליף דראייה ראשונה בדין הוא דמצטרפין דחזיא בזמן חיובא כו': והאמר חזקיה נטמא · נזיר ביום שמיני לטהרתו מביא קרבן אחר בליל שמיני אינו מביא קרבן אחר: ור' יוחנן אמר אפי' · נטמא בלילה דקסבר לילה לא מחוסר זמן: כי איצטריך ליה לר' יוחנן למימר אחת בלילה ושתים ביום מביא קרבן וכו' מהו דתימא כו': האשה שיש עליה ספק חמש לידות · ספק אם ילדה הוא או ספק ולד: או ספק חמש זיבות · ספק אם ראתה שלש זיבות קודם נדתה או בתוך אחד עשר יום שבין נדה לנדה שהיא שומרת יום ולא זבה: מביאת קרבן אחד · מספק ומותרת ליכל בזבחים: ואין השאר · דקרבנות האחרים עלה חובה להביא הואיל וספק לידות היו: אבל אם היו עליה חמש לידות ודאות או חמש זיבות ודאות מביאה קרבן א' ואוכלת בזבחים והשאר עליה חובה להביא: ומעשה שעמדו קינין של יולדות ושל זבות בירושלים בדינר זהב התקן מפני שאמרו השאר עליה חובה ובאו נשים הרבה שהיו עליהן חמש לידות ודאות וזיבות ודאות ורבו לקנות והוקירו הקינין: אמר רשב"ג המעון הזה · נשבע בבית שישכן שמו בבית הזה שלא אלין הלילה עד שאולול הקינין עד שיעמדו בדינרין של כסף ונכנס לב"ד בלשכת הגזית וליסו [illegible] קרבן אחד על האחרות שבהן ואוכלת בזבחים ופטורה ואין השאר עליה חובה והזולת [illegible] זו ועמדו בו ביום ברבעתיים בחצי דינר של כסף שבלשונם ובלשון הברייתא קורין לד [illegible] חמש לידות ודאות וחמש לידות ספק · כך כתוב בתוספתא וכך מסתבר יותר: מביאה [illegible] הודאי כו' ולא יתר: ור' יוחנן בן נורי אומר על הודאי תאמר · בפירוש על האחרונה אני מביאה ותיפטר מן האחרים ועל אותן של ספק אם יש לידה או זיבה אחת ודאי בינייהו תאמר על הודאי אני מביאה ותיפטר על השאר: דר' יוחנן בן נורי דאמר על האחרונה מדמי להן לחטאת דמאן דמיחייב חמש חטאות עד דמייתי כולהן וסוף כי השלים האחרונה נכפר ליה הכא נמי לא שנא דמביא על האחרונה ודמי כולהו כטומאה אריכתא וכמביא קרבן אכולהו דמי ומיכפר: ור' עקיבא · דקאמר על אחת מהן על איזו שירצה מדמי להון לטבילות דמאן דמיחייב חמש טבילות כיון דטביל חדא זימנא איטהר הכא נמי לא שנא ובהאי קרא קא מיפלגי וכפר עליה הכהן וטהרה: ר' יוחנן בן נורי סבר וטהרה בחטאת קא מיירי הלכך מדמי להון ור' עקיבא סבר וטהרה בטבילה קא מיירי הילכך מדמי להון לטבילות: אילו מאן דמחייב א) חמש אשמות תלויין להכי מדמו להו לאשמות תלויין דאשמות תלויין הוו ספק כי הני וחלוקין באשמות בעי איתויי אשם וחד הבא נמי בעי איתויי אבל ספק לידה ולידה: אלא דכולי עלמא לטבילות מדמי להון ובתרשין לפשיעה קא מיפלגי דר' יוחנן בן נורי דאמר תאמר על האחרות ותיפטר משום דסבר חוששין לפשיעה דתאמר על אחת מהן ותיפטר שמא יש אשה שתלד לידה אחת ודאית ואינה רוצה להביא קרבן שתאמר והלא אישתקר היו עלי חמש לידות ודאות ולא הבאתי קרבן על ארבע מהן ועכשיו נמי אינה מביאה לידה זו ופשעה ואינה מביאה אבל כשנאמר תאמר על האחרונה סברה זה שחייבוני לומר על האחרונה היינו טעם דשם לידה אחת היא והוי משמע כאילו אחרונה כיפרה על כולם אף עכשיו איני נפטרת בלא קרבן: ור' עקיבא · דאמר על אחת מהן סבר לפשיעה לא חיישינן דכיון דידעה דלא נפטרת אישתקר בלא שום קרבן אף השתא נמי אינה נפטרת ותביא קרבן: **סליק פרקא**

ארבעה מחוסרי כפורים · אינן רשאין לוכל בקדשים עד שיביאו כפרתן אע"ג דנטהרו: ר' אליעזר בן יעקב אומר גר אע"פ שמל וטבל מחוסר כפורים הוא ואסור לוכל בקדשים עד שיביא קינו ויזרק עליו הדם: ונזיר טהור ששלם נזירותו מותר הוא לוכל בקדשים שטהור הוא אבל מחוסר כפורים הוא ליין שאסור לשתות יין ולגלח וליטמא למתים עד שיביא כפרתו: מטמא באונס · אם ראה זיבה מחמת חולי או מחמת אותן דברים שבודקין בהן את הזב: מבשרו · מעצמו: ומטמא בראיות · בג' ראיות: כבימים · כזבה בימים דכתיב בזוב ג' פעמים זובו: וזבה · בימים ואשה כי תזוב ימים ימים רבים שנים רבים שלשה: וזבה מטמא באונס דלא כתיב בה מבשרה והאי דכתיב ואשה כי תהיה זבה דם יהיה זובה מבשרה האי בנדה קא מיירי והאי בבשרה ילפינן מינה מלמד שמטמא בפנים כבחוץ: כשהוא אומר והצרוע הרי כאן שנים · צרוע דלעיל והאי והצרוע הרי שנים אחד לאיש ואחד לאשה: א"כ מה צורך לומר איש נתקו הכתוב לדין פריעה ופרימה מענין של מטה מן והצרוע סתם דמשמע [נמי אשה] ונתנו לצרוע של מעלה דכתיב בית איש פורע ופורם דהיינו בגדיו וראשו · לישנא אחרינא א"כ כיון דמצורע נפיק בין איש ובין אשה ובין קטן א"כ למה כתיב איש לענין של מטה לומר לך כו': ולא · מחוץ לאהלה · שאם היא מצורעת ובעלה אינו מצורע עמה: זב וזבה עיקר טומאתן חלוקה · דזב בראיות וזבה בימים אבל מצורע ומצורעת אין טומאתן חלוקה דאידי ואידי שיעור טומאתן בבגדים הוא: ור' אליעזר סבר גר מייתי קרבן בין לאכשוריה למיעל בקהל בין לאכשוריה למיכל בקדשים כדאמרינן לקמן בברייתא גר מעוכב לוכל בקדשים והוא סתמא ר' אליעזר היא: ונזיר ימי מכדי כיון דצריך קרבן למישרייה ביין אע"ג דתולין אפי' הכי תנייה במתניתין: ולר' אליעזר דתני

א) ע"כ שייך לדף ח' ע"א

גליון הש"ס גמ' לחלק על כל שפחה ושפחה · עי' קדושין עז ע"ב תד"ה הרי גופין · ובסנהדרין נד ע"ב תד"ה הגרבע:

נושא
נזיר שנטמא
טומאות הרבה
מביא קרבן א'
מאן תנא
והיכי משכחת לה

נושא
קביעות של
עניות/עשירות
בקרבן המצורע

נושא
ילדה ולדות הרבה
וקרבן א'

נושא
הפילה בתוך פ'
של נקיבה ואחר
פ' טוב הפילה:
1- לר' יהודה ולד
הראשון גורם
ותהא חייבת
ב' קרבנות
2- לרבנן ולד שני
(כלומר אחרון)
גורם